

Dzień dobry, przypominam o kartkówce z lektury „Chłopcy z Placu Broni” – udostępniam do godz. 16.00.

Lekcja

Temat: **O czym jest książka Ferenc Molnara „Chłopcy z Placu Broni”?**

Cel: omówisz świat przedstawiony powieści.

NacoBeZu:

- znasz elementy świata przedstawionego,
- rozpoznajesz powieść,
- redagujesz krótką wypowiedź, odwołującą się do własnych przemyśleń.

1. Zanotuj temat lekcji.

2. Mam nadzieję, że lektura Ferenc Molnara *Chłopcy z Placu Broni* podobała się. Mimo odległego czasu akcji, tematyka poruszana w powieści jest nadal aktualna.

Jak doszło do powstania historii o Nemecku? – odczytaj wyjaśnienia.

W 1900 roku Ferenc Molnár wrócił do Budapesztu po ukończonych studiach w Genewie. Już wówczas jego nazwisko było znane prasie krajowej i zagranicznej, w której zasłynął cyklem reportaży, przedrukowywanych z dziennika „Budapesti Hirlap”. W rodzinnym mieście szybko zyskał uznanie czytelników i stał się znany z burzliwego trybu życia, jaki wiodł. Utrzymywał się wyłącznie z pisania, większość czasu spędzając w ulubionej kawiarni „New York”, gdzie biesiadował.

Tam właśnie, w 1906 roku, odnalazł go Kornel Rupp, profesor literatury z kalwińskiego gimnazjum, do którego Molnár uczęszczał. Rupp poprosił utalentowanego dziennikarza o wsparcie dla szkolnego tygodnika „Tanulok Lapja”, którego był redaktorem. Obaj doszli do wniosku, że najlepszym rozwiązaniem będzie współczesna powieść dla młodzieży w odcinkach. W ten sposób zrodziła się koncepcja „A Pal utcai fiuk” – „Chłopców z ulicy Pawła”, która wkrótce przyniosła autorowi światowy rozgłos.

W trakcie pisania kolejnych rozdziałów Molnár popadł w finansowe tarapaty – przegrał w karty niebagatelną jak na ówczesne czasy kwotę tysiąca koron. Honorowy dług należało natychmiast spłacić. Z opresji wyratował pisarza dyrektor wydawnictwa „Franklin”, który za tysiąc koron wykupił prawa autorskie do powieści. Molnár zgodził się na taki warunek, nie przypuszczając, że w ten sposób straci majątek. Wydrukowane w wersji książkowej w 1907 roku „Chłopcy z ulicy Pawła”, dość szybko stały się bestsellerem, a wszystkie honoraria otrzymywał wydawca.

JANURA

Powieść została przetłumaczona na 43 języki i stała się najbardziej znanym na świecie utworem węgierskim. Dziś, zaliczana do kanonu światowej literatury dla dzieci i młodzieży, nadal cieszy się poczytnością i zyskuje nowe rzesze czytelników.

Polskiego, skróconego przekładu, dokonała w 1913 roku Janina Mortkowiczowa, opierając się na tłumaczeniu niemieckim. To ona zmieniła tytuł powieści „Chłopcy z ulicy Pawła”, pod którym dzieło jest znane na całym świecie, na „Chłopcy z Placu Broni”, uznając, że Plac, o który walczyli chłopcy z czerwonymi koszulami (w tłumaczeniu Mortkowiczowej grupa Feriego Acza nazwana została „czerwonoskórymi”), jest najważniejszy dla toku akcji. W 1989 roku, nakładem „Naszej Księgarni”, ukazała się pełna wersja „Chłopców z ulicy Pawła”, przetłumaczona bezpośrednio z węgierskiego przez Tadeusza Olszańskiego. Olszański zachował tytuł powieści, nadany przez tłumaczkę, lecz wzbogacił dzieło o opuszczone wcześniej fragmenty, zachowując aluzje polityczne, które Ferenc Molnár ukrył w powieści dla młodzieży.

Przy szkole w Budapeszcie ustawiono postacie bohaterów książki Ferenc Molnara.

3. Określ elementy świata przedstawionego (zannotuj w zeszycie).
 - a. miejsce akcji - wydarzenia rozgrywają się w stolicy Węgier – w Budapeszcie; ważne miejsca to: Plac Broni przy ul. Pawła, Ogród Botaniczny, szkoła, dom Nemeczka
 - b. czas akcji p akcja rozgrywa się pod koniec XIX wieku – w marcu 1889 roku
 - c. bohaterowie – należą do dwóch rywalizujących ze sobą grup

CHŁOPCY Z PLACU BRONI	CZERWONE KOSZULE
<ul style="list-style-type: none">• Janosz Boka• Ernest Nemeczek• Czele• Czonakosz• Kolnay	<ul style="list-style-type: none">• Feri Acz• bracia Pastorowie• Sebenicz• Wendauer

JANURA

<ul style="list-style-type: none">• Barabasz• Gereb• Weiss• Rychter	
--	--

- d. Wydarzenia – dotyczą konfliktu między grupami i ich walki o Plac Broni
- e. narrator – trzecio osobowy, jest wszechobecny i wszechwiedzący; relacjonuje wydarzenia, zachowuje dystans i nie ocenia bohaterów.

4. Jaka jest problematyka lektury?

Jak już wspomniałam na początku scenariusza tej lekcji, „Chłopcy z Placu Broni” to powieść ponadczasowa i uniwersalna. O zaletach tej książki decyduje poruszana w niej problematyka. Można ją rozpatrywać na dwóch płaszczyznach:

I – walka o Plac Broni – który dla chłopców jest *matą ojczyzną*

II – wartości, którymi kierowali się bohaterowie (przyjaźń, przywiązanie, honor, ideały, autorytety).

5. Napisz w kilku zdaniach, co ma dla Ciebie najważniejszą wartość? Za co byłabyś / byłbyś w stanie oddać swoje zdrowie czy życie – taka jak Ernest Nemeček?
6. POWODZENIA! Czekam na notatki.

M.J.